

Advies

Advies voeding

7 oktober 2026

Voorzitter: Marnik De Bont

**Aanwezigen: Adelina Garcia,
Eline Teirlinck, Ivo Shimwa, Jan-
Aleksander Roggen, Lies
Vancayzeele, Marnik De Bont,
Noura Kaddaoui, Oskar Bonte,
Robbe Van Hool, Stef
Vanderspikken en Virginie
Bauveroy.**

De Vlaamse Jeugdraad, in vergadering op 7 oktober 2026, onder voorzitterschap van Marnik De Bont, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

Verklarende woordenlijst	4
Inleiding	6
Situering	7
Hoofdstuk 1: landbouw, biodiversiteit en klimaat	8
Bouw de steun voor milieu-intensieve veeteelt af en zorg dat die middelen prioritair terechtkomen bij landbouwers die aantoonbaar bijdragen aan de biodiversiteit, klimaatdoelstellingen en bodem- en waterkwaliteit (zoals vastgelegd in het Vlaams Energie- en Klimaatplan, het Mestactieplan en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS))	8
Maak van agro-ecologische landbouw de norm bij de uitvoering van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB-SP), het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) en toekomstige landbouwplannen	9
Ontwikkel een eiwitstrategie die investeert in de lokale teelt, verwerking en afzet van plantaardige eiwitgewassen en geef landbouwers, via een innovatiefonds, meer kansen om rendabel in te stappen in de eiwittransitie, naar het voorbeeld van Denemarken	10
Leg bindende reductiedoelstellingen voor voedselverspilling vast en monitor de resultaten in de volledige voedselketen	11
Investeer in initiatieven die jongeren dichterbij voedselproductie brengen	12
Veranker dierenwelzijn als volwaardige pijler in het landbouwbeleid en stimuleer voedingsproductie die het fysieke én natuurlijke gedrag van dieren maximaal respecteert	13

Hoofdstuk 2: impact van voeding op gezondheid 15

Erken plantaardige voeding expliciet als een preventieve gezondheidsmaatregel en maak van de eiwittransitie een structureel onderdeel van Vlaamse en federale gezondheidsstrategieën 15

Verlaag financiële drempels en maak gezonde voeding beschikbaar en betaalbaar voor iedereen: voedselongelijkheid aanpakken is een verantwoordelijkheid van verschillende beleidsdomeinen 16

Geef publieke catering een voorbeeldfunctie voor gezonde en duurzame voeding: koppel subsidies en bestekken aan een concreet aandeel plantaardige eiwitten 17

Verminder gezondheidsrisico's in de voedselketen via een voorzorgsbeleid rond intensieve veeteelt, pesticiden en milieuverontreiniging 19

Hoofdstuk 3: Maak van gezonde en duurzame voeding de makkelijkste keuze 20

Voer een gezonde voedselomgeving in rond plekken waar jongeren vaak vertoeven. Zorg voor een ruim aanbod aan betaalbaar fruit, groenten, gezonde tussendoortjes en gratis drinkwater, en beperk de aanwezigheid van sterk gesuikerde dranken en ongezonde snacks 20

Versterk de bevoegdheden van lokale besturen om gezonde voedselomgevingen te creëren en te beschermen, naar het voorbeeld van Londen en Amsterdam 21

Geef jongeren eerlijke en begrijpelijke informatie over voeding: verplicht voedings- en milieulabels en pak misleidende claims aan via meer transparante etikettering 22

Stimuleer supermarkten en andere verkooppunten om duurzame en gezonde producten zichtbaar en aantrekkelijk te positioneren via promoties en schaplocatie ('nudging') 23

Veranker voedseleducatie in de leerplannen en versterk voedselgeletterdheid en mediawijsheid zodat jongeren gezonde en duurzame voedingskeuzes leren maken 24

Verklarende woordenlijst

⇒ Agro-ecologische landbouw

Bij agro-ecologische landbouw gebruiken boeren natuurlijke processen om voedsel te produceren, bijvoorbeeld door verschillende gewassen te combineren, de bodem gezond te houden, de biodiversiteit te versterken en minder afhankelijk te zijn van kunstmest en pesticiden. Agro-ecologische landbouw houdt niet alleen rekening met het milieu, maar ook met eerlijke inkomens voor boeren en een duurzaam voedselsysteem. (Bron: Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties, FAO)

⇒ Eiwittransitie of eiwitshift

De overgang naar een voedingspatroon waarin we meer eiwitten uit plantaardige voeding halen, zoals peulvruchten, noten en groenten, en minder uit dierlijke producten zoals vlees en zuivel. Het doel is om gezonder en duurzamer te eten. (Bron: Vlaams Departement Omgeving)

⇒ Fitness- of gezondheidsinfluencer (fitfluencer)

Een influencer die content deelt over beweging, sport, gezondheid, voeding of lichaamsbeeld en zo invloed uitoefent op hoe mensen kijken naar gezondheid en hun lichaam.

⇒ Klimaatvriendelijke of duurzame voeding

Voeding waarvan de productie, verwerking en consumptie relatief weinig broeikasgassen uitstoten en een beperkte impact hebben op het milieu. Klimaatvriendelijke voeding bestaat vaak uit meer plantaardige producten, seizoensgebonden voeding en voeding waarvoor minder water en landbouwgrond nodig zijn. (Bron: Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties, FAO)

⇒ Gezonde voeding

Voeding die bijdraagt aan een goede fysieke en mentale gezondheid en het risico op chronische aandoeningen vermindert. Gezonde voeding bestaat vooral uit voedingsmiddelen die weinig bewerkt zijn, zoals groenten, fruit, peulvruchten, volkoren producten en noten, en beperkt sterk bewerkte voeding en suikerhoudende dranken. (Bron: gebaseerd op de voedingsdriehoek van het Vlaams Instituut Gezond Leven en de voedingsaanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad)

⇒ Plantaardige voeding

Voeding die afkomstig is van planten, zoals groenten, fruit, peulvruchten, noten, zaden en granen. In een plantaardig dieet vormen die producten de basis van wat je eet.

⇒ Voedingsinfluencer (foodfluencer)

Een influencer die vooral berichten, video's of advies deelt over voeding, recepten, voedingsproducten of eetgewoonten. Op die manier kan die persoon de voedingskeuzes van volgers beïnvloeden.

Verklarende woordenlijst

⇒ Voedselketen

Alle stappen die voedsel doorloopt voordat het op ons bord terechtkomt. De voedselketen begint bij de productie van voedsel, bijvoorbeeld op een boerderij, en omvat ook verwerking, transport, verkoop en consumptie. (Bron: FOD Volksgezondheid)

⇒ Voedselomgeving

De omgeving waarin mensen voedsel kopen, krijgen, kiezen en eten. Die omgeving wordt meebepaald door factoren zoals het aanbod van voeding, de afstand tot winkels, de prijs van producten en reclame. (Bron: Sciensano)

Voedselwoestijn: een buurt waar gezonde voeding moeilijk te vinden of te bereiken is. (Bron: Sciensano)

Voedselmoeras: een buurt waar ongezonde voeding veel zichtbaarder en gemakkelijker verkrijgbaar is dan gezonde voeding. (Bron: Sciensano)

⇒ Voedselsysteem

Een voedselsysteem omvat alle mensen, organisaties en activiteiten die ervoor zorgen dat voedsel van het veld of de boerderij op ons bord terechtkomt. Het gaat over alle stappen, van productie tot consumptie, maar ook over de impact van voedsel op onze gezondheid, het klimaat en milieu en de economie. (Bron: Vlaams Agentschap Landbouw en Visserij, 2022, Go4Food)

Inleiding

Gezond en duurzaam eten zou vandaag de norm moeten zijn. Toch stimuleert ons huidige voedselsysteem nog steeds productie- en consumptiepatronen die schadelijk zijn voor het klimaat, de biodiversiteit en onze volksgezondheid. Zo vormt voeding één van de grootste maatschappelijke uitdagingen van onze tijd.

De gevolgen daarvan worden steeds zichtbaarder. Volgens wetenschappelijke schattingen zijn **voedselsystemen verantwoordelijk voor 20 tot 30% van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen**, 70% van het mondiale zoetwatergebruik en ongeveer 80% van de wereldwijde ontbossing¹. Zonder bijkomende maatregelen dreigt de milieu-impact van voedselproductie nog toe te nemen. Tegelijk voelt ook **de landbouwsector zelf steeds sterker de gevolgen van klimaatverandering**. Zoals het Vlaams Agentschap Landbouw en Visserij aanhaalt in zijn kadertekst over klimaatadaptatie in de landbouw², brengen zowel langdurige droogte als aanhoudende periodes van hevige regenval de landbouwproductie en voedselproductie steeds vaker in het gedrang. Ook oorlogen en geopolitieke spanningen zetten de beschikbaarheid en betaalbaarheid van voedsel onder druk³. De voedseltransitie is daarom niet alleen een klimaatuitdaging, maar ook een vraagstuk van voedselzekerheid.

Een verschuiving naar meer plantaardige voeding biedt daarbij een unieke kans om meerdere maatschappelijke uitdagingen tegelijk aan te pakken. **In België heeft ongeveer een kwart van de kinderen overgewicht**⁴ en berekende Sciensano recent dat overgewicht jaarlijks samenhangt met meer dan 9.500 overlijdens⁵. Plantaardige voedingspatronen gaan gepaard met een lager risico op hart- en vaatziekten, obesitas, diabetes type 2 en vroegtijdige sterfte. Een verschuiving naar vegetarische of plantaardige voeding zou de uitstoot van broeikasgassen met 35 tot 50% verminderen en het landgebruik bijna halveren⁶. **Een omslag naar plantaardigere voedingspatronen is dus noodzakelijk voor zowel de gezondheid van mensen en dieren als voor die van de planeet.**

Toch gebeurt die omslag vandaag onvoldoende. Hoewel Vlaanderen via de [Green Deal Eiwitshift 2.0](#) de ambitie heeft om tegen 2030 te evolueren naar een verhouding van 60% plantaardige en 40% dierlijke eiwitten, haalt de gemiddelde Vlaming vandaag slechts 41,3% van zijn eiwitten uit plantaardige bronnen. Jongeren tussen 18 en 24 jaar scoren daarbij het laagst: slechts 31% van hun totale eiwitinname is plantaardig⁷.

Ook recent Belgisch onderzoek van de Dienst Klimaatverandering van de FOD Volksgezondheid⁸ bevestigt dat een klimaatneutraal België tegen 2050 alleen haalbaar is als **uitstootreducties samengaan met ingrijpende veranderingen in landgebruik, landbouw en voeding**. Het onderzochte transitiescenario gaat uit van een sterke vermindering van de veestapel, meer plantaardige voeding, herbebossing en een uitbreiding van agroforestry (boslandbouw) en biologische landbouw.

Daarnaast bepalen factoren zoals prijs, aanbod, toegankelijkheid, sociale normen en de zichtbaarheid van voedingsproducten sterk wat mensen eten. Dat **de voedselomgeving een doorslaggevende invloed heeft op eetgedrag**, blijkt ook uit [onze bevraging bij 6.550 kinderen en jongeren](#) tussen 8 en 28 jaar. Jongeren geven aan dat prijs, smaak en het aanbod thuis hun voedingskeuzes sterk bepalen. **Wie voedingsgedrag wil veranderen, moet daarom ook de productie veranderen en de omgeving waarin keuzes worden gemaakt.**

¹ Fresán, U., & Sabaté, J. (2019). Vegetarian diets: Planetary health and its alignment with human health. *Advances in Nutrition*, 10; S380-S388.

² Vlaams Agentschap Landbouw en Visserij, "[Klimaatadaptatie: omgaan met een veranderend klimaat](#)", websitepagina.

³ [Voedselprijzen exploderen door oorlog en hitte, VN waarschuwen voor nog meer prijsstijgingen](#) | Nieuws | HLN.be

⁴ [Pediater Inge Gies: "Ongeveer een kwart van al onze kinderen is te zwaar"](#) | VRT MAX

⁵ [Sciensano berekent voor het eerst sterfte door overgewicht in ons land: 9.509 doden per jaar](#) | VRT NWS

⁶ Fresán, U., & Sabaté, J. (2019). Vegetarian diets: Planetary health and its alignment with human health. *Advances in Nutrition*, 10, p. S381.

⁷ Rubens et al. (2024). EI-MEET: Monitoring eiwitinname en -aankopen in Vlaanderen 2023. Green Deal Eiwitshift op ons bord, Departement Omgeving, Vlaamse overheid.

⁸ FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. (2026, september). België moet herbebossen en landbouw- en bosbouwpraktijken transformeren om de klimaatverandering tegen te gaan. [natural-carbon-sinks-in-belgium-report.pdf](#)

Situering

Sinds oktober 2024 brengt de Vlaamse Jeugdraad [een prioritaire Werkgroep Klimaat](#) samen. Na eerdere adviezen over klimaatrechtvaardigheid, klimaatcommunicatie en -educatie, en duurzame mobiliteit koos de werkgroep ervoor om zich tijdens dit mandaat (2024-2026) te verdiepen in het thema voeding.

Dit advies bouwt – naast de **bevraging** – voort op **gesprekken met experts** uit de landbouw-, gezondheids- en milieusector, onder wie medewerkers van Groene Kring, Bond Beter Leefmilieu, BioForum, EAT-Lancet, Eetexpert, ProVeg, Vlaams Instituut Gezond Leven, Kom op tegen Kanker, Departement Omgeving, KU Leuven, UGent en het UZA. We vulden die gesprekken aan met een **literatuurstudie** van wetenschappelijke publicaties en met een analyse van bestaand Vlaams, Belgisch en Europees beleid.

We bouwen dit advies bewust op van probleem naar oplossing. In het eerste hoofdstuk gaan we in op de **impact van ons voedselsysteem op het klimaat**, de biodiversiteit en de landbouw. In het tweede hoofdstuk tonen we hoe een plantaardiger voedingspatroon ook voordelen biedt voor de **gezondheid van kinderen en jongeren**. In het derde hoofdstuk focussen we op de **voedselomgeving** en de beleidsmaatregelen die nodig zijn om **gezonde en duurzame keuzes** toegankelijk, aantrekkelijk en vanzelfsprekend te maken.

Kinderen en jongeren moeten niet voortdurend tegen hun omgeving vechten om gezond en duurzaam te eten. Daarom vertrekken we niet vanuit individuele schuld of verantwoordelijkheid, maar vanuit de **systemen die voedingskeuzes sturen**. Ons doel is helder: we moeten gezonde en duurzame productie en consumptie normaliseren, zodat de duurzame eetkeuze ook de gemakkelijkste keuze wordt.

Hoofdstuk I: landbouw, biodiversiteit en klimaat

Bouw de steun voor milieu-intensieve veeteelt af en zorg dat deze middelen prioritair terechtkomen bij landbouwers die aantoonbaar bijdragen aan de biodiversiteit, klimaatdoelstellingen en bodem- en waterkwaliteit (zoals vastgelegd in het Vlaams Energieën Klimaatplan, het Mestactieplan en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)).

De Vlaamse landbouw speelt een cruciale rol in onze voedselvoorziening, het beheer van open ruimte en de leefbaarheid van het platteland. Tegelijk toont een analyse van de financiële stromen naar de Vlaamse landbouw⁹ aan dat het **huidige beleid onvoldoende bijdraagt aan de klimaat-, biodiversiteits- en milieudoelstellingen**. Een groot deel van de steun uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van de Europese Unie komt terecht bij melkvee-, vleesvee- en andere grond- of milieu-intensieve bedrijven. **Ook recent onderzoek van de Dienst Klimaatverandering van de FOD Volksgezondheid¹⁰ bevestigt** dat een geleidelijke verschuiving weg van milieu-intensieve veeteelt noodzakelijk is. Volgens de onderzoekers volstaat het huidige beleid niet en zijn een voedingspatroon met meer plantaardige eiwitten en een afbouw van de veestapel cruciale voorwaarden om de Belgische klimaatdoelstellingen tegen 2050 te halen.

Landbouwsteun belooft vandaag onvoldoende de maatschappelijke meerwaarde die landbouwers kunnen creëren op het vlak van klimaat en milieu. We moeten landbouwers die investeren in maatregelen zoals akkerranden, houtkanten, agroforestry, bestuivers, bodemverbetering, waterbuffering en natuurbeheer daarvoor structureel belonen. **Inspanningen voor biodiversiteit, klimaat en een gezonde leefomgeving mogen niet afhankelijk blijven van tijdelijke of vrijwillige projecten**, maar moeten een vaste plaats krijgen binnen het landbouwbeleid. Op die manier worden natuurherstel, klimaatdoelstellingen en voedselproductie niet langer als tegengestelde belangen gezien, maar als onderdelen van hetzelfde landbouwmodel¹¹.

Tegelijk mogen we die transitie niet afwentelen op landbouwers. Uit gesprekken met jonge boeren blijkt dat veel landbouwers bereid zijn om duurzamer te werken, maar botsen ze op onzekerheid, administratieve lasten, beperkte experimenteerruimte en een gebrek aan rendabele verdienmodellen¹². Bovendien zitten veel landbouwers vandaag vast in bestaande investeringen en leningen die gekoppeld zijn aan specifieke productiemodellen. **Goede begeleiding, kennisdeling en ruimte om nieuwe praktijken uit te testen zijn daarom essentieel**. Landbouwers die risico's nemen door in te zetten op natuurinclusieve, agro-ecologische of klimaatvriendelijke landbouw moeten advies en investeringssteun krijgen en waar nodig compensatie voor tijdelijke opbrengstverliezen. **Landbouwers moeten partners worden in de transitie, geen slachtoffers ervan**.

⁹ Savels, R., Bousard, J., Brackx, T., Speelman, S., & Dessein, J. (2025). Analyse van de financiële stromen naar de Vlaamse landbouw: Is het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid een hefboom of hinderpaal voor het leefmilieu, de biodiversiteit en het klimaat? Universiteit Gent.

¹⁰ Nieuwe studie: Inrijpende veranderingen in landbouw vereist, als België tegen 2050 CO2-neutraal wil zijn | VRT NWS Nieuws

¹¹ Gesprek op 8 april 2026 met Karolien Byttebier, beleidsexpert voeding bij Bond Beter Leefmilieu.

¹² Gesprek op 27 maart 2026 met Justine Arkens, voorzitter Groene Kring.

Om de klimaatdoelstellingen te halen, is een geleidelijke verschuiving nodig: weg van milieu-intensieve productiemodellen naar landbouw die rekening houdt met de ecologische draagkracht van Vlaanderen. Dat betekent onder meer minder afhankelijkheid van intensieve veeteelt, pesticiden en kunstmest, **en meer ruimte voor gewasdiversiteit, lokale eiwitgewassen, gezonde bodems, propere waterlopen en biodiversiteit**. Een coherent beleid moet landbouwers duidelijke langetermijnperspectieven bieden en duurzame keuzes ook economisch aantrekkelijk maken. Jonge boeren verdienen meer toekomstzekerheid die nodig is om mee te bouwen aan een klimaatbestendig en biodivers voedselsysteem

Maak van agro-ecologische landbouw de norm bij de uitvoering van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB-SP), het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) en toekomstige landbouwplannen.

Als we ook op lange termijn voedsel willen kunnen produceren, moeten we landbouw zo organiseren dat die met de natuur samenwerkt. Vlaanderen erkent in verschillende beleidskaders het belang van een duurzamere landbouw, onder meer via het GLB-SP, het VEKP en de Vlaamse biodiversiteitsdoelstellingen. **De omslag naar agroecologische landbouw krijgt daarin wel nog geen centrale plaats als richtinggevend principe voor de hele landbouwsector.** Vandaag ligt de focus in het landbouwbeleid nog sterk op productiviteit en opbrengst. Droogte, wateroverlast, bodemuitputting en biodiversiteitsverlies zetten landbouwbedrijven steeds meer onder druk. Tegelijk ervaren veel landbouwers onzekerheid over de toekomst door een opeenstapeling van beleidsplannen, regelgeving en veranderende verwachtingen. Jonge landbouwers geven aan dat ze duurzamer willen werken, maar nood hebben aan duidelijke perspectieven en een coherente beleidsrichting¹³.

Daarvoor is een **duidelijke langetermijnvisie nodig** voor een landbouwsysteem dat binnen de ecologische grenzen van België kan functioneren. **Agro-ecologie biedt daarvoor een sterk uitgangspunt:** ze maakt landbouw weerbaarder tegen klimaatverandering door landbouwproductie te verbinden met gezonde bodems, robuuste teeltrotaties, natuurlijke plaagbeheersing, efficiënt waterbeheer enz.

Een succesvolle transitie vraagt meer dan nieuwe doelstellingen alleen. [Onderzoek van de Universiteit Gent](#) wijst erop dat een verschuiving naar meer resultaatgerichte ondersteuning **landbouwers zowel meer inkomenszekerheid (want beter bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering) alsook meer vrijheid kan geven** om zelf te bepalen hoe zij milieudoelstellingen realiseren. Dat vereist een beleid dat duidelijk richting geeft op lange termijn en ervoor zorgt dat regelgeving, ondersteuning, onderzoek en opleiding elkaar versterken.

Tegelijk hebben landbouwers **kennis en begeleiding nodig, en ruimte om te experimenteren**. Veranker agroecologische principes daarom structureel in de opleiding van landbouwers, naast praktijkgerichte begeleiding en onderzoek. Investeer daarnaast in kennisdeling en experimenteerruimte, zodat landbouwers nieuwe technieken kunnen uittesten en ervaringen met elkaar kunnen uitwisselen die hen helpen om hun bedrijf stapsgewijs toekomstbestendig te maken.

¹³ Gesprek op 15 april 2026 met Laura Van Selm, directeur van BioForum.

Ontwikkel een eiwitstrategie die investeert in de lokale teelt, verwerking en afzet van plantaardige eiwitgewassen en geef landbouwers, via een innovatiefonds, meer kansen om rendabel in te stappen in de eiwittransitie, naar het voorbeeld van Denemarken.

Er is nood aan **gerichte steun voor productie, verwerking en afzet van plantaardige eiwitgewassen** zoals veldbonen, gele erwten en hennep. De eiwittransitie zal de klimaatimpact van onze voedselproductie drastisch beperken en de Vlaamse landbouw veerkrachtiger maken. Peulvruchten verbeteren de bodemkwaliteit, verminderen de nood aan kunstmest, versterken de teeltrotatie en biodiversiteit, en kunnen stikstof uit de lucht binden. De huidige voedselproductie legt een grote druk op het klimaat en de planetaire grenzen, onder meer door landgebruik, broeikasgasuitstoot en stikstof- en fosforverliezen¹⁴. Een verschuiving naar meer plantaardige eiwitten is daarom zowel een klimaat- als landbouwopportunity¹⁵.

Voor veel Vlaamse landbouwers blijft de **omschakeling naar plantaardige eiwitgewassen vandaag economisch onzeker**. Bestaande investeringen en marktstructuren zijn sterk gericht op dierlijke productie, terwijl het vaak ontbreekt aan lokale verwerkingscapaciteit, zoals droog-, pel- en extractiefaciliteiten, en aan gegarandeerde afzetmarkten. Zonder investeringssteun, risicodekking en een eerlijk verdienmodel blijft de overstap naar eiwitgewassen een te groot financieel risico¹⁶. Hoewel Vlaanderen met de Vlaamse Eiwitstrategie al belangrijke ambities formuleerde, zijn bijkomende investeringen in de volledige keten nodig om die waar te maken¹⁷.

We mogen de verantwoordelijkheid voor de eiwittransitie bovendien niet alleen bij de consument leggen. Uit onze bevraging blijkt dat jongeren beseffen dat de voedselproductie duurzamer moet, maar dat ze niet automatisch hun eetpatroon zullen aanpassen als de markt en de omgeving niet mee veranderen. Ook het Vlaams Instituut Gezond Leven benadrukt dat gezonde en milieuverantwoorde voedingspatronen een bredere verandering in ons voedselsysteem vragen¹⁸. Een succesvolle eiwittransitie vraagt dus een gedeelde verantwoordelijkheid van producenten, consumenten en overheid, zonder dat landbouwers daarbij onevenredig de kosten of risico's van de transitie dragen.

Daarom vragen we om een **innovatie- en transitiefonds op te richten dat landbouwers ondersteunt bij de omschakeling naar plantaardige eiwitgewassen**, naar het voorbeeld van Denemarken. Het Deense Actieplan voor Plantaardige Voeding voorziet een specifiek Plant-Based Food Grant¹⁹, een fonds (2023-2030) dat 675 miljoen Deense kronen (ongeveer 90 miljoen euro) toekent voor teelt, verwerking, productontwikkeling, marktontwikkeling, kennisdeling en innovatie binnen de plantaardige voedselsector. De middelen die vandaag voorzien zijn binnen de Vlaamse eiwitstrategie volstaan niet om de noodzakelijke omslag op schaal te realiseren. Ook moet het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid sterker worden ingezet voor eiwitteelten.

¹⁴ Rockström, J., Thilsted, S. H., Willett, W. C., Gordon, L. J., Herrero, M., Hicks, C. C., et al. (2025). The EAT-Lancet Commission on healthy, sustainable, and just food systems. *The Lancet*, 406(10512), 1625-1700.

¹⁵ Poore, J., & Nemecek, T. (2018). Reducing food's environmental impacts through producers and consumers. *Science*, 360(6392), 987-992.

¹⁶ Savels, R., Bousard, J., Brackx, T., Speelman, S., & Dessein, J. (2025). Analyse van de financiële stromen naar de Vlaamse landbouw: Is het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid een hefboom of hinderpaal voor het leefmilieu, de biodiversiteit en het klimaat? Universiteit Gent & Bond Beter Leefmilieu.

¹⁷ Departement Landbouw en Visserij. (2021). Vlaamse eiwitstrategie 2021-2030. Lokale, duurzame en gezonde eiwitten van productie tot consumptie. Samen kansen creëren voor welvaart, milieu en gezondheid.

¹⁸ Rubens, K., Neven, L., & Jonckheere, J. (2021). Voeding en milieuverantwoorde consumptie: naar gezonde voedingspatronen voor een gezonde planeet. Vlaams Instituut Gezond Leven & Departement Omgeving.

¹⁹ Ministry of Food, Agriculture and Fisheries of Denmark. (Oktober 2023). [Danish Action Plan for Plant-Based Foods](#).

Versterk daarnaast investeringen in lokale verwerkingsinfrastructuur en geef via openbare aanbestedingen in scholen, ziekenhuizen en overheidsrestaurants prioriteit aan lokale, duurzaam geteelde plantaardige eiwitten. Zo bouwen we aan een klimaatvriendelijker voedselsysteem én creëren we economische kansen voor landbouwers binnen de eiwittransitie.

Leg bindende reductiedoelstellingen voor voedselverspilling vast en monitor de resultaten in de volledige voedselketen.

Voedselverspilling is een vaak onderschatte maar belangrijke oorzaak van klimaat- en biodiversiteitsverlies. Volgens Eurostat²⁰ is **voedselverspilling verantwoordelijk voor ongeveer 16% van de broeikasgasuitstoot van het Europese voedselsysteem**. Voedsel dat verloren gaat, vertegenwoordigt bovendien een **verlies aan grondstoffen, water, energie en landbouwgrond** die tijdens de productie werden ingezet. Voedselverspilling voorkomen is daarom een van de efficiëntste manieren om de ecologische impact van ons voedselsysteem te verkleinen.

Vlaanderen zet vandaag al stappen via het Actieplan Voedselverlies en de monitoring door OVAM en het Departement Landbouw en Visserij, maar de effectiviteit van het beleid blijft moeilijk in te schatten. [Het Rekenhof](#) stelde vast dat **een gebrek aan uniforme meetmethodes en actuele gegevens** een degelijke opvolging van de resultaten lange tijd moeilijk maakte. Zonder duidelijke doelstellingen en systematische monitoring is het moeilijk om na te gaan welke maatregelen daadwerkelijk leiden tot minder voedselverlies.

Daarom vragen we om bindende reductiedoelstellingen voor voedselverspilling vast te leggen en de resultaten systematisch te monitoren over de volledige voedselketen. Die aanpak sluit aan bij het [recent aangescherpte Europese kader](#), dat lidstaten tegen 2030 verplicht voedselverspilling terug te dringen in zowel de verwerkingssector als bij retail, horeca en huishoudens. **Preventie moet daarbij altijd prioriteit zijn**. Voedselverlies voorkomen aan de bron levert meer maatschappelijke, ecologische en economische winst op dan voedsel achteraf verwerken of valoriseren. Daarom moet het beleid niet alleen inzetten op sensibilisering van consumenten, maar ook op structurele maatregelen die overschotten en verliezen vermijden bij productie, verwerking, distributie en verkoop. **Want wat niet verloren gaat, hoef je niet te verwerken, te vernietigen of te vervangen.**

Naast structurele maatregelen om voedselverlies aan de bron te voorkomen, blijft het ook belangrijk om kinderen en jongeren bewust te maken van de waarde van voedsel en de impact van verspilling. In het onderwijs bestaan waardevolle initiatieven die kinderen en jongeren bewustmaken van voedselverlies. Projecten zoals [Kostbare Kost](#), [Bruine Bananen](#) en [Genoeg Verspild](#) tonen hoe je voedselverspilling op een laagdrempelige manier bespreekbaar kunt maken in de klas

²⁰ European Parliament (2025), Food waste in Europe: Facts, EU policies and 2030 targets. [Food waste in Europe: facts, EU policies and 2030 targets](#) | Topics | European Parliament.

Investeer in initiatieven die jongeren dichterbij voedselproductie brengen.

De afstand tussen jongeren en voedselproductie is de voorbije decennia sterk toegenomen. Veel jongeren weten nog maar weinig over waar hun voedsel vandaan komt, hoe het wordt geproduceerd en welke impact die productie heeft op mens, milieu en klimaat. Uit [onze bevraging](#) blijkt dat duurzame en plantaardige voeding voor veel jongeren dan ook een ver-van-hun-bedshow blijft. Het Departement Omgeving (2023)²¹ bevestigt die vaststelling. Vragen zoals of plantaardige voeding wel voedzaam genoeg is, leven sterk en tonen aan dat er nood is aan duidelijke, toegankelijke informatie. Tegelijk zijn jongeren wel degelijk bezig met voeding en de impact ervan: denk maar aan de huidige proteïne hype. Ze willen inzicht krijgen in de impact van hun eetpatroon, maar botsen op een gebrek aan betrouwbare en begrijpelijke informatie om die interesse om te zetten in bewuste keuzes.

Kennis alleen volstaat echter niet. **Wanneer duurzame voeding zichtbaar, herkenbaar en vanzelfsprekend aanwezig is** (thuis, op school, in de vrije tijd) **dan verlaagt dat de drempel om er zelf mee aan de slag te gaan.** Initiatieven zoals boerderijbezoeken, publieke moestuinen, voedselbossen, korteketenprojecten en educatieve landbouwactiviteiten maken voedselproductie tastbaar en vergroten het begrip voor de rol van landbouwers in ons voedselsysteem.

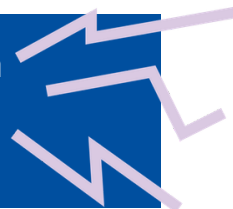
Praktische vaardigheden versterken is ook nodig. Koken met plantaardige ingrediënten en basiskennis over voeding zijn voor veel jongeren geen vanzelfsprekendheid, terwijl juist die vaardigheden hen in staat stellen om kennis en goede intenties om te zetten in dagelijkse keuzes. Er bestaan vandaag al verschillende educatieve initiatieven. Zo leren jongeren via de [Djapo-lesreeks 'Goed eten in de supermarkt'](#), ontwikkeld met Rikolto, kritisch reflecteren over de invloed van supermarkten op hun voedingskeuzes. Via de [inspiratiebundel Halfhalf](#), ontwikkeld in het kader van de Green Deal Eiwitshift, maken leerlingen kennis met de eiwittransitie en de relatie tussen gezondheid, voeding en duurzaamheid. Projecten zoals [Appeltje-Eitje van GoodPlanet](#) tonen hoe jeugdorganisaties op een laagdrempelige, haalbare en positieve manier kunnen kennismaken met meer plantaardige voeding. KSA integreerde voeding als één van de speerpunten binnen haar [duurzaamheidsbeleid](#): via initiatieven zoals Duurzame Donderdag, kampfiches rond duurzame menu's, informatie over vegetarische en veganistische voeding en aandacht voor korte keten toont KSA hoe duurzame voedingskeuzes op een positieve en haalbare manier kunnen worden ingebed in de dagelijkse werking van jeugdorganisaties."

Daarnaast maken moestuinen, voedselbossen, boerderijbezoeken en andere vormen van ervaringsgericht leren voeding tastbaar. Ze versterken het inzicht in de link tussen voedselproductie en consumptie, en helpen duurzame keuzes te normaliseren. Zoals Groene Kring het verwoordt: **"De Dag van de Landbouw toont dat mensen verbaasd zijn over wat landbouwers allemaal doen". Wie ziet en begrijpt hoe voedsel wordt geproduceerd, ontwikkelt sneller een bewuste houding tegenover voeding.**

Daarom vragen we een structureel beleid dat jongeren meer kansen geeft om in contact te komen met voedselproductie en lokale landbouw. Dat kan via partnerschappen tussen scholen, jeugdorganisaties, landbouwbedrijven en lokale besturen, maar ook via investeringen in toegankelijke educatieve projecten en groene leeromgevingen, zodat financiële drempels deelname niet in de weg staan. **Een sterkere verbinding tussen jongeren, voeding en landbouw is essentieel om het maatschappelijk draagvlak voor de transitie naar een duurzaam voedselsysteem te versterken.**

²¹ Rubens et al. (2024). EI-MEET: Monitoring eiwitinname en -aankopen in Vlaanderen 2023. Green Deal Eiwitshift op ons bord, Departement Omgeving, Vlaamse overheid. [Hoe evolueert de eiwitshift in Vlaanderen?](#)

Veranker dierenwelzijn als volwaardige pijler in het landbouwbeleid en stimuleer voedingsproductie die het fysieke én natuurlijke gedrag van dieren maximaal respecteert.

Dierenwelzijn mag geen bijzaak zijn binnen de voedseltransitie. Vlaanderen zette de voorbije jaren belangrijke stappen met de invoering van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn. Veel landbouwers voelen een sterke verantwoordelijkheid voor het welzijn van hun dieren en investeren vandaag al aanzienlijk in verzorging, gezondheid en huisvesting. Want ook voor landbouwdieren bestaan er regels, maar belangrijke welzijnsproblemen blijven bestaan. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn²² pleit daarom voor **een verschuiving van het louter voorkomen van lijden naar een dierwaardig leven**, waarbij dieren voldoende mogelijkheden krijgen om hun natuurlijke gedrag te vertonen. Die ambitie mag niet stoppen bij klassieke landbouwdieren. **Waterdieren zoals vissen, garnalen en scampi's krijgen vandaag veel minder aandacht in de regelgeving en handhaving**, ondanks groeiende wetenschappelijke evidentie dat ook zij pijn, stress en negatieve gevolgen van transport en hoge bezettingsdichtheden ervaren²³.

Verbeter het dierenwelzijn daarom in dialoog met de sector en met respect voor de kennis en ervaring van landbouwers en vissers. Maatregelen die dierenwelzijn verbeteren, kunnen bijvoorbeeld gevolgen hebben voor klimaatimpact, ruimtegebruik of economische haalbaarheid.

Ons landbouw- én visserijbeleid moet **verder durven te gaan dan de wettelijke minimumnormen, strenger toezien op de naleving van dierenwelzijnsregels en praktijken stimuleren die dieren voldoende ruimte bieden** voor beweging, sociaal contact en soortspecifiek gedrag. Het maatschappelijke draagvlak daarvoor is er. Volgens [de recentste Eurobarometer](#) vindt 84% van de Europeanen dat het welzijn van landbouwdieren beter beschermd moet worden dan vandaag het geval is. In België ligt dat aandeel zelfs op 87%. Daarnaast vindt **92% van de Belgen het belangrijk dat landbouwdieren fatsoenlijke leefomstandigheden krijgen**. Ook voor concrete maatregelen bestaat brede steun: 93% van de Belgen vindt het belangrijk dat dieren voldoende voedsel en een aangepaste leefomgeving krijgen, 92% wil dat dieren voldoende ruimte hebben om te bewegen en 83% is voorstander van een beperking van de transportduur van levende dieren. **Zelfs in een context van stijgende voedselprijzen geeft 63% van de Belgen aan bereid te zijn meer te betalen** voor producten afkomstig uit diervriendelijkere landbouwsystemen.

Ook uit [onze bevraging](#) blijkt dat dierenwelzijn voor heel wat kinderen en jongeren een belangrijk onderdeel is van hun voedingskeuzes. Zo schrijft een 15-jarige: "Omdat ik medelijden heb met de dieren en als ik eraan denk dat onschuldige diertjes daarvoor worden vermoord, dan word ik daar misselijk van." Een andere jongere, 11 jaar, formuleert het eenvoudig: "Ik vind het erg voor de dieren." Op de vraag wie haar het meest aanmoedigt om gezond te eten, antwoordde een 24-jarige zelfs: "Dierenrechten en planeet." Die uitspraken tonen aan dat **dierenwelzijn voor veel jongeren geen randvoorwaarde is, maar een belangrijk thema dat meebepaalt wat zij op hun bord willen zien**.

²² Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, Dierenwelzijn in de intensieve veehouderij (Advies 7 december 2022).

²³ Eurogroup for Animals. (2026). [Aquatic Animal Welfare: A Precautionary Approach to RAS and Slaughter \(factsheet\)](#).

Gelukkig bestaan er binnen het onderwijs al inspirerende voorbeelden om aan de slag te gaan. [Het educatieve pakket Oog in Oog](#), ontwikkeld door Djapo in samenwerking met het Departement Dierenwelzijn, biedt scholen concrete werkvormen om met leerlingen in gesprek te gaan over dierenwelzijn en de plaats van dieren in ons voedselsysteem.

Hoofdstuk 2: impact van voeding op gezondheid

Erken plantaardige voeding expliciet als een preventieve gezondheidsmaatregel en maak van de eiwittransitie een structureel onderdeel van Vlaamse en federale gezondheidsstrategieën.

Hoewel plantaardige voeding vaak nog wordt geassocieerd met mogelijke voedingstekorten, toont wetenschappelijk onderzoek aan dat een **evenwichtig plantaardig voedingspatroon belangrijke gezondheidsvoordelen kan opleveren**. Het wordt onder meer gelinkt aan een lager risico op cardiovasculaire aandoeningen, een betere insulinegevoeligheid en een lagere LDL-cholesterol²⁴. Ook de Hoge Gezondheidsraad beveelt aan om meer groenten, fruit, peulvruchten, volkoren granen en noten te eten en de consumptie van rood en bewerkt vlees te beperken²⁵. Goede begeleiding blijft daarbij belangrijk, onder meer rond vitamine B12 en een evenwichtige samenstelling van de voeding.

Gezonde voeding is bovendien **een van de meest toegankelijke en kostenefficiënte vormen van preventieve gezondheidszorg**. Een voedingspatroon met meer plantaardige producten kan bijdragen aan de preventie van chronische aandoeningen zoals diabetes type 2 en hart- en vaatziekten²⁶. Daarnaast gaan gezondheids- en duurzaamheidsdoelstellingen vaak hand in hand: **een verschuiving naar meer plantaardige voeding kan zowel gezondheidswinst opleveren als de milieu-impact van ons voedselsysteem verkleinen**. De gezondheidsrisico's van milieuverontreiniging, zoals lucht-, bodem- en watervervuiling afkomstig uit onder andere de landbouwsector, en de gevolgen van klimaatverandering maken de link tussen beide domeinen bovendien nog belangrijker.

Toch krijgt voeding vandaag nog onvoldoende aandacht binnen het preventieve gezondheidsbeleid. Daarom vragen we om **plantaardige voeding expliciet te erkennen als een gezondheidsstrategie binnen het Vlaamse preventieve gezondheidsbeleid en het federale voedingsbeleid van de FOD Volksgezondheid**, en dat daardoor de eiwittransitie een structurele plaats krijgt binnen Vlaamse en federale gezondheidsstrategieën. Versterk daarbij ook de rol van huisartsen, diëtisten en andere gezondheidsprofessionals om mensen te informeren en te begeleiden naar gezonde voedingspatronen.

²⁴ Landry, M.J., et al. (2023). Cardiometabolic effects of omnivorous vs vegan diets in identical twins: A randomized clinical trial. JAMA Network Open, 6(11), e2344457.

²⁵ Hoge Gezondheidsraad. (2025). Voedingsaanbevelingen voor de Belgische bevolking – 2025 (Advies nr. 9808-9807).

²⁶ Kim, H., Caulfield, L.E., Garcia-Larsen, V., Steffen, L.M., Coresh, J., & Rebholz, C.M. (2019). Plant-based diets are associated with a lower risk of incident cardiovascular disease, cardiovascular disease mortality, and all-cause mortality in a general population of middle-aged adults. Journal of the American Heart Association, 8(16), e012865

Verlaag financiële drempels en maak gezonde voeding beschikbaar en betaalbaar voor iedereen: voedselongelijkheid aanpakken is een verantwoordelijkheid van verschillende beleidsdomeinen.

Gezonde voeding mag geen luxeproduct zijn. Toch is toegang tot gezonde voeding vandaag niet voor iedereen vanzelfsprekend. Gezondheidsongelijkheden beginnen vaak al op jonge leeftijd en hangen sterk samen met sociaaleconomische omstandigheden. **Wie opgroeit in een gezin met financiële zorgen, krijgt vaker te maken met drempels die gezonde voedingskeuzes bemoeilijken.** Volgens het Vlaams Instituut Gezond Leven worden mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties daarbij vaker geconfronteerd met financiële stress, een minder gezonde voedselomgeving, beperkte toegang tot gezonde voeding en andere praktische, sociale en financiële drempels die gezonde voedingskeuzes bemoeilijken en vaak zwaarder doorwegen dan individuele motivatie²⁷.

Voedselongelijkheid mogen we bovendien niet herleiden tot individuele verantwoordelijkheid of tot het beeld van de 'lege brooddoos'. Onderzoek van de UGent en Gezond Leven²⁸ toont aan dat veel kinderen en jongeren wel degelijk eten meenemen naar school, maar dat **gezonde voeding niet voor iedereen even betaalbaar, beschikbaar of toegankelijk is**. De uitdaging is daarom breder dan voedselhulp alleen en vraagt structurele maatregelen die gezonde keuzes voor iedereen haalbaar maken.

Onderzoek van Sciensano naar voedselomgevingen rond Vlaamse scholen toont aan dat scholen met een groter aandeel leerlingen uit gezinnen met een lagere sociaal-economische positie vaker gelegen zijn in buurten met een groter aanbod aan ongezonde voeding²⁹. Gezond eten is dus niet voor iedereen even toegankelijk. **Wie het financieel moeilijk heeft, wordt vaker geconfronteerd met een omgeving waarin gezonde keuzes moeilijker, duurder of minder zichtbaar zijn.**

Onze [bevraging bij 6.550 kinderen en jongeren](#) bevestigt die vaststelling. **Na smaak is prijs de belangrijkste factor in voedingskeuzes.** Zolang gezonde voeding duurder of minder financieel aantrekkelijk blijft dan ongezonde alternatieven, zullen inspanningen rond **sensibilisering een beperkt effect** hebben. Daarnaast gaat achter de focus op prijs een bredere problematiek van **voedselonzeekerheid** schuil. Recent onderzoek toont aan dat bijna één op de tien kinderen in Vlaanderen materieel gedepriveerd is, terwijl 12,8% van de Belgische kinderen minstens drie essentiële voorwaarden voor een gezonde ontwikkeling moet missen³⁰. De blijvende vraag naar voedselhulp bevestigt die realiteit. In 2025 ontvingen gemiddeld 204.791 mensen **per maand voedselhulp** via de Belgische Voedselbanken, **van wie 38% minderjarig was**³¹. Ook daarom zijn structurele maatregelen nodig die gezonde voeding betaalbaar en toegankelijk maken voor iedereen.

²⁷ [Hoe ontstaat voedselongelijkheid? | Gezond Leven](#)

²⁸ Vlaams Instituut Gezond Leven vzw & Universiteit Gent. (2024, 2 mei). [Weinig lege brooddozen, maar vooral ongezonde brooddozen: een one-size-fits-all oplossing bestaat niet](#)

²⁹ Sciensano (2022, 18 augustus). [Duidelijke link tussen ongezonde voedselomgevingen rond scholen en gewichtstatus van kinderen](#)

³⁰ Koning Boudewijnstichting. (2022, 7 november). [Materiële deprivatie bij kinderen in België in een oogopslag](#)

³¹ Belgische Federatie van Voedselbanken. [Jaarverslag 2025](#)

Omdat **financiële drempels een belangrijke oorzaak** zijn van voedselongelijkheid, vragen we **om gezonde voeding structureel te verankeren in alle relevante beleidsdomeinen**. Op lange termijn moet de overheid inzetten op structurele oplossingen die ervoor zorgen dat iedereen voldoende inkomen heeft om gezonde voeding aan te kopen. Op korte termijn kan de Vlaamse overheid onderzoeken **hoe ze kwetsbare gezinnen kan ondersteunen** via bijvoorbeeld gezondevoedingscheques, extra kortingen op groenten en fruit, jongerenkortingskaarten, verplichte promoties op gezonde producten of een verlaging van de btw op gezonde basisproducten, zoals groenten, fruit en peulvruchten.

Onderzoek daarnaast hoe **mutualiteiten gezonde voeding en voedingsbegeleiding financieel kunnen ondersteunen** als onderdeel van preventieve gezondheidszorg. Zo verkleinen we gezondheidsongelijkheden en zorgen we ervoor dat gezonde voeding voor iedereen toegankelijk en betaalbaar wordt, ongeacht inkomen of woonplaats³². **Door gezonde en plantaardige voeding vandaag goedkoper en toegankelijker te maken, creëren we een win-win:** mensen besparen op hun dagelijkse voedingsuitgaven, verkleinen zo hun risico op gezondheidsproblemen en extra zorgkosten op langere termijn én ondersteunen de transitie naar een voedselsysteem met een lagere klimaatimpact. Dat is des te belangrijker omdat mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties **vaak het hardst getroffen worden door zowel gezondheidsproblemen als de gevolgen van klimaatverandering**³³. Investeren in toegankelijke gezonde voeding vandaag kan daarom bijdragen aan meer gezondheidswinst, meer klimaatrechtvaardigheid en een lagere zorglast op lange termijn.

Geef publieke catering een voorbeeldfunctie voor gezonde en duurzame voeding: koppel subsidies en bestekken aan een concreet aandeel plantaardige eiwitten.

Publieke catering is een van de weinige plekken waar de overheid het aanbod rechtstreeks in handen heeft zonder aan de keuzevrijheid te raken: **wie de standaardoptie bepaalt, bepaalt in de praktijk wat de meeste mensen eten**. Een grote meerderheid van jongeren, zo'n 80%, staat positief of neutraal tegenover een vaste plantaardige optie in schoolkantines, studentenrestaurants en op jeugdkampen³⁴. Daarom moeten Vlaamse en federale overheden hun marktimpact benutten om gezonde en duurzame voeding de norm te maken in scholen, studentenrestaurants, jeugdverblijven, ziekenhuizen en andere publieke instellingen.

Universiteiten tonen dat het werkt en dat de vraag ook van jongeren zelf komt: de VUB-studentenraad stemde in mei 2026 voor 80% plantaardige verkoop tegen 2032, terwijl de UAntwerpen mikt op 80% plantaardig of vegetarisch tegen 2030³⁵. **Wat vandaag op initiatief van studenten gebeurt, kan de overheid via haar aankoopbeleid op veel grotere schaal realiseren** en zo de ambitie van de Green Deal Eiwitshift 2.0 verankeren in de publieke catering.

³² "Vanuit Netwerk tegen Armoede benadrukken we het universele toegangsprincipe. Dus naast betaalbaar is het voor ons van belang dat het voor iedereen beschikbaar is zonder stigma's naar mensen in armoede" – opmerking Netwerk tegen Armoede bij nalezen van dit advies.

³³ Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, FIRM, Unia, Myria, Kinderrechtencommissariaat en Délégué général aux droits de l'enfant. (2023). [Advies Rechtvaardige transitie en mensenrechten](#). Oktober 2023.

³⁴ Vlaamse Jeugdraad (2026) Bevragsingsrapport: Kinderen, jongeren en voeding. [Hoe maken kinderen en jongeren hun eetkeuzes?](#)

³⁵ VUB-studenten willen tegen 2032 naar 80% plantaardige catering, UAntwerpen: [Komida's gaan voor 80% veggie in 2030](#)

Uit de [preventiepeiling van het Instituut Gezond Leven](#) blijkt dat de helft van de basis- en secundaire scholen warme maaltijden aanbiedt. Waar dat gebeurt, biedt **maar 29% van de scholen minstens één keer per week een plantaardige vleesvervanger aan**. Daarnaast voorziet maar 54% van de basisscholen en 51% van de secundaire scholen dagelijks een volwaardige portie groenten bij de warme maaltijd³⁶

Naast een te beperkte consumptie van groenten, fruit en plantaardige eiwitbronnen groeit ook de bezorgdheid over de **dominante plaats van ultrabewerkte voedingsproducten** in ons voedingspatroon³⁷. Voedingsexperts wijzen erop dat consumenten vandaag vaak worden blootgesteld aan producten die vooral ontworpen zijn om aantrekkelijk en gemakkelijk consumeerbaar te zijn, eerder dan om optimaal bij te dragen aan de gezondheid.

Die cijfers tonen aan dat gezonde en duurzame voeding nog te weinig de norm is in publieke voorzieningen. Nochtans heeft de overheid via subsidies, aanbestedingen en cateringbestekken een krachtige hefboom in handen om een belangrijke voorbeeldfunctie op te nemen. Zo kan het subsidieprogramma '[Gezonde voeding op school](#)' gekoppeld worden aan een **verplicht aandeel plantaardige eiwitten, met een groeipad naar 60% tegen 2030**, in lijn met de doelstellingen van de Green Deal Eiwitshift. Vandaag vragen de Vlaamse richtlijnen alleen om af te wisselen tussen eiwitbronnen, zonder concrete streefverhouding³⁸. Antwerpen toont nochtans al aan dat dergelijke voorwaarden haalbaar zijn: binnen het programma Smakelijke School komen alleen vegetarische maaltijden in aanmerking voor ondersteuning³⁹

Daarnaast moet de Vlaamse overheid scholen, aankoopcentrales en andere publieke instellingen via haar aankoopbeleid stimuleren om **minstens 50% plantaardige eiwitten op te nemen als criterium in cateringbestekken en overheidsopdrachten**. Ook daarvoor bestaan al inspirerende voorbeelden, zoals Gent, waar een minimumaandeel plantaardige eiwitten is opgenomen in het cateringbestek⁴⁰. **Publieke catering moet het voorbeeld geven.**

Naast doelstellingen rond plantaardige eiwitten is er nood aan **duidelijke kwaliteitsstandaarden voor voeding die we aan kinderen en jongeren aanbieden**. Zulke standaarden kunnen minimale verwachtingen vastleggen rond groenten, fruit, vezels, duurzaamheid en de beperking van ultrabewerkte producten. Dat biedt duidelijkheid voor scholen, cateraars en lokale besturen en helpt om de kwaliteit van publieke maaltijden structureel te verbeteren⁴¹.

³⁶ Vlaams Instituut Gezond Leven (2023). De Preventiepeiling in het basisonderwijs: rapport thematisch preventief gezondheidsbeleid (2022) en De Preventiepeiling in het secundair onderwijs: rapport thematisch preventief gezondheidsbeleid (2022).

³⁷ ["We zijn collectief verslaafd aan voedsel dat niet voedt": expert over impact van ultrabewerkte producten | VRT NWS Nieuws](#)

³⁸ Vlaams Instituut Gezond Leven (2021). [Schoolmaaltijdengids: Richtlijnen voor Vlaamse scholen over schoolmaaltijden](#), p. 16 en 22-23. Departement Zorg (2025). [Gezonde voeding op school: Praktische gids voor lokale besturen](#), §2.1.7

³⁹ Stad Antwerpen, [project 'Smakelijke School'](#) (2026). Reglement: Smakelijke School 2026-2031 (art. 7)

⁴⁰ Departement Zorg (2025). [Gezonde voeding op school: Praktische gids voor lokale besturen](#), 6.5 LEKKER(S) OP SCHOOL, p. 34.

⁴¹ Toevoeging van Rikolto na het nalezen van het advies, september 2026.

Verminder gezondheidsrisico's in de voedselketen via een voorzorgsbeleid rond intensieve veeteelt, pesticiden en milieuverontreiniging.

Voedselbeleid is ook gezondheidsbeleid. De manier waarop voedsel wordt geproduceerd, verwerkt en geconsumeerd heeft een directe impact op de gezondheid van mensen. Sciensano wijst erop dat zoönosen zoals vogelgriep en varkensgriep een blijvende uitdaging vormen voor de volksgezondheid, terwijl ook antimicrobiële resistentie een groeiend risico blijft binnen de voedselketen ([EFSA](#)).

Daarnaast groeit de bezorgdheid over de aanwezigheid van schadelijke stoffen in onze leefomgeving en voedselketen. Vlaamse onderzoeksinstituten zoals het Provinciaal Instituut voor Hygiëne (PIH) en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) onderzoeken **de impact van onder meer pfas en microplastics op milieu en gezondheid**. Die stoffen zijn persistent aanwezig in het milieu en kunnen via water en voedsel in de voedselketen terechtkomen. Juist omdat de langetermijneffecten nog niet volledig in kaart zijn gebracht en blootstelling moeilijk terug te draaien is, zijn **monitoring en preventie essentieel**.

Het voorzorgsprincipe moet daarom een centrale plaats krijgen binnen het voedselbeleid. Zoals Stijn Bruers⁴² opmerkt in zijn pleidooi voor kweekvlees, zijn veel gezondheids- en milieuproblemen die samenhangen met voedselproductie geen toevallige neveneffecten, maar het gevolg van **een voedselsysteem dat sterk afhankelijk is van dierlijke productie**. Daarom moet het voorzorgsprincipe richtinggevend zijn voor het voedselbeleid: door risico's aan de bron te verminderen (door onder andere over te schakelen naar meer plantaardige voeding of te investeren in kweekvlees - zolang hierbij de productiekosten niet een zwaardere belasting vormen op het milieu), kunnen we ziekte-uitbraken en andere negatieve gezondheidseffecten voorkomen in plaats van ze achteraf te moeten beheersen.

Dat betekent: **de afhankelijkheid van intensieve veeteelt afbouwen, de blootstelling aan schadelijke pesticiden verminderen, landbouwpraktijken stimuleren die minder chemische inputs vereisen en investeren in onderzoek en monitoring van opkomende risico's zoals pfas en microplastics**. Daarbij moet er bijzondere aandacht zijn voor de gezondheid van kinderen en jongeren. Neem bij de uitvoering van het GLB-SP, het VEKP, het Mestactieplan, de PAS en het Vlaamse preventieve gezondheidsbeleid daarom systematisch het voorzorgsprincipe mee als toetssteen voor beleidskeuzes. Versterk tegelijk onderzoek naar veiligere en minder milieubelastende alternatieven voor gewasbeschermingsmiddelen, en maak de toepassing ervan voor landbouwers haalbaar en betaalbaar.

⁴² Bruers, S. (2023, 29 september). [Zet kweekvlees nog niet bij het afval](#). De Standaard.

Hoofdstuk 3: maak van gezonde en duurzame voeding de makkelijkste keuze

Voer een gezonde voedselomgeving in rond plekken waar jongeren vaak vertoeven. Zorg voor een ruim aanbod aan betaalbaar fruit, groenten, gezonde tussendoortjes en gratis drinkwater, en beperk de aanwezigheid van sterk gesuikerde dranken en ongezonde snacks.

Vandaag leven veel jongeren in een ‘obesogene omgeving’, **een voedselomgeving die ongezonde keuzes stimuleert**. Ongezonde voeding is vaak goedkoper, zichtbaarder en gemakkelijker beschikbaar dan gezonde alternatieven. Diëtist Michaël Sels benadrukt dat het probleem vooral ligt in de verleidingen die ons dagelijks omringen: grotere portiegroottes en agressieve marketing van ongezonde producten. Jongeren worden bovendien sterk beïnvloed door reclame, bijvoorbeeld wanneer bekende sporters ongezonde producten promoten. De omgeving waarin zij opgroeien bepaalt mee wat normaal, aantrekkelijk en toegankelijk is.

[Uit onze bevraging](#) blijkt dat het voedselaanbod in de buurt van jongeren minder gezond is dan het aanbod thuis. Ook onderzoek⁴³ naar de voedselomgeving rond scholen toont aan **dat maatregelen binnen scholen hun effect verliezen wanneer leerlingen vlak buiten de schoolpoort geconfronteerd worden met een ruim aanbod aan fastfood, takeawayzaken en andere ongezonde verkooppunten**. De voedselomgeving rond Vlaamse scholen is de voorbije twaalf jaar zelfs ongezonder geworden, terwijl scholen met meer leerlingen uit een kwetsbare sociaaleconomische context vaak het sterkst met die problematiek geconfronteerd worden⁴⁴.

Dat vraagt structurele maatregelen die gezonde voeding zichtbaarder, betaalbaarder en aantrekkelijker maken en de overmatige aanwezigheid van ongezonde voeding beperken. Inspirerende voorbeelden bestaan al. Het initiatief van Ines Dewulf **150 Meter Gezond** laat zien hoe gerichte ingrepen in de schoolomgeving kunnen bijdragen aan een gezondere voedselomgeving. **Het project ondersteunt scholen bij het in kaart brengen van reclame** voor ongezonde voeding en andere commerciële prikkels binnen 150 meter van de schoolpoort en reikt handvatten aan om samen met leerlingen, ouders en lokale actoren verbeteracties op te zetten⁴⁵. Hoewel een perimeter van 150 meter rond scholen vandaag al voorkomt in de [zelfregulering van de reclamesector](#), is dat onvoldoende om jongeren te beschermen tegen de brede aanwezigheid van voedselmarketing. Jongeren worden ook buiten de directe schoolomgeving voortdurend blootgesteld aan commerciële prikkels, waardoor een ruimere visie op gezonde voedselomgevingen noodzakelijk is.

⁴³ Smets, V. en Vandevijvere S., (2022) Changes in retail food environments around schools over 12 years and associations with overweight and obesity among children and adolescents in Flanders, Belgium, BMC Public Health 22, 1570, <https://doi.org/10.1186/s12889-022-13970-8>

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Interview met Ines Dewulf, procesbegeleider bij Duurzaam Educatiepunt.

Ondersteun scholen, jeugdorganisaties, sportclubs en andere organisaties waar jongeren samenkomen actief om een gezond voedingsaanbod uit te bouwen. **De Vlaamse overheid kan daarbij een voortrekkersrol spelen.** Dat kan door middel van praktische richtlijnen, vormingen, educatief materiaal en waar nodig financiële ondersteuning, zodat de organisaties **voldoende betaalbaar fruit, groenten, gezonde tussendoortjes en gratis drinkwater kunnen voorzien.** Tools zoals [Appeltje-Eitje](#) en projecten zoals [Oog voor Lekkers](#) en [Snack&Chill](#) tonen dat het in de praktijk haalbaar is. Ook beleidsinstrumenten zoals [Gezonde Voeding op School](#) kunnen scholen ondersteunen om een gezondere voedselomgeving uit te bouwen. Dergelijke initiatieven verdienen verdere ondersteuning en opschaling. Door gezonde keuzes zichtbaar, toegankelijk en vanzelfsprekend te maken in de leefomgeving van jongeren, creëren we de voorwaarden voor duurzame gedragsverandering.

Versterk de bevoegdheden van lokale besturen om gezonde voedselomgevingen te creëren en te beschermen, naar het voorbeeld van Londen en Amsterdam.

Niet alleen individuele keuzes bepalen een gezond eetpatroon. Vooral het aanbod en de reclame waaraan mensen dagelijks worden blootgesteld bepalen dat. Lokale besturen spelen een belangrijke rol om gezonde voedselomgevingen te creëren, maar beschikken vandaag over te weinig instrumenten om beleidsmatig in te grijpen.

Uit het gesprek met Thomas Fiers⁴⁶ blijkt dat lokale besturen het juridisch moeilijk hebben om omgevingsvergunningen voor fastfoodzaken te weigeren, zelfs wanneer zij oordelen dat een concentratie van dergelijke zaken ongewenst is in de buurt van scholen of jeugdplekken. De huidige gezondheidsgrond binnen de Codex Vlaamse Ruimtelijke Ordening wordt voornamelijk geïnterpreteerd vanuit directe fysieke effecten zoals geurhinder of bodemverontreiniging en houdt nauwelijks rekening met de impact van voedselomgevingen op de gezondheid. Daarom vragen **we een duidelijk juridisch kader dat lokale besturen expliciet de mogelijkheid geeft om gezonde voedselomgevingen mee te creëren door ruimtelijke beslissingen.** Dat kan via een verruiming van de bestaande gezondheidsgrond of via een nieuwe weigeringsgrond die uitdrukkelijk toestaat om de concentratie van fastfoodzaken rond scholen, jeugdcentra en sportterreinen te beperken. Internationale voorbeelden tonen dat het haalbaar is, onder meer via zones waarbinnen geen nieuwe fastfood- of takeawayzaken mogen openen, zoals in Londen in 2010 al werd ingevoerd rond scholen en parken⁴⁷.

Naast het voedselaanbod verdient ook reclame meer aandacht. Kinderen en jongeren groeien op in een omgeving waarin commerciële boodschappen voor ongezonde voeding alomtegenwoordig zijn. Daarom moeten **lokale besturen de mogelijkheid krijgen om reclame voor ongezonde en klimaatonvriendelijke voeding in de publieke ruimte te beperken.** De ervaring van Jenneke van Pijpen in Amsterdam⁴⁸ toont aan dat lokale overheden daarbij een voortrekkersrol kunnen spelen. Sinds 1 mei 2026 is reclame voor fossiele en vleesproducten er in de openbare ruimte verboden vanuit klimaat- en gezondheidsdoelstellingen⁴⁹. Volgens Van Pijpen gaat het daarbij niet alleen over consumptie verminderen, maar doorbreekt het ook de voortdurende normalisering van die producten in het straatbeeld.

⁴⁶ Gesprek op 29 april 2026 met doctoraatsonderzoeker Thomas Fiers over voedselomgevingen en recht.

⁴⁷ "For example since 2010, several districts in London have established exclusion zones around target locations such as local centers, parks and schools, banning hot food takeaways in these zones completely. In total 165 (50.5%) of local government areas in England have a specific policy targeting fast food outlets, of which 56 (34.1%) are health focused" uit Smets, V. en Vandevijvere S., (2022) Changes in retail food environments around schools over 12 years and associations with overweight and obesity among children and adolescents in Flanders, Belgium, BMC Public Health 22, 1570, <https://doi.org/10.1186/s12889-022-13970-8>, p. 10.

⁴⁸ Gesprek op 21 april 2026 met Jenneke Van Pijpen, voormalig lid van de Amsterdamse gemeenteraad voor GroenLinks.

⁴⁹ Amsterdam 1e hoofdstad ter wereld met verbod op reclames voor fossiel én vlees - Reclame Fossielvrij

Geef jongeren eerlijke en begrijpelijke informatie over voeding: verplicht voedings- en milieulabels en pak misleidende claims aan via meer transparante etikettering.

Jongeren zijn vandaag meer dan ooit bezig met voeding. Sociale media staan vol berichten over gezondheid, eiwitten, spieropbouw en zogenaamde gezonde voedingsproducten. Uit [onze bevraging](#) blijkt dat **veel jongeren bewust nadenken over hun voedingskeuzes, maar tegelijk onzeker zijn over wat nu werkelijk gezond en duurzaam is**. Marketingclaims zoals 'healthy', 'fit', of 'high protein' versterken die onzekerheid. Zulke termen creëren vaak een gezond imago, terwijl ze weinig zeggen over de totale voedingswaarde van een product. Jongeren hebben nood aan objectieve, wetenschappelijk onderbouwde en gemakkelijk interpreteerbare informatie.

Bestaande systemen zoals de Nutri-Score kunnen jongeren daarbij ondersteunen. Duidelijke voedingslabels helpen consumenten om voedingsproducten sneller en gemakkelijker met elkaar te vergelijken⁵⁰. Vandaag is het gebruik van **de Nutri-Score in België nog altijd vrijwillig**, waardoor je niet voor alle producten dezelfde informatie kunt terugvinden. Bovendien kunnen producenten ervoor kiezen om een gunstige score wel en een minder gunstige score niet te tonen. En voor consumenten is het niet altijd duidelijk hoe bepaalde scores tot stand komen, wat het vertrouwen in en het begrip van voedingslabels kan verminderen. We vragen daarom dat het federale beleid zich actief inzet voor een **verplichte, transparante en uniforme voedingsetikettering** die jongeren in staat stelt om beter geïnformeerde keuzes te maken.

Ook de milieu-impact van voeding verdient een zichtbare plaats op verpakkingen. Jongeren krijgen vandaag nauwelijks inzicht in de klimaat- en milieugevolgen van voedingsproducten, terwijl voedselproductie verantwoordelijk is voor een aanzienlijk deel van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen, het water- en landgebruik en biodiversiteitsverlies⁵¹. Voor jongeren die duurzamer willen consumeren, is het vaak onduidelijk welke producten een lagere impact hebben op klimaat en milieu. Hoewel private initiatieven zoals de **Eco-score en de Green Score**⁵² vandaag al positieve stappen zetten richting meer transparantie, **ontbreekt een uniforme standaard**. Daardoor blijft het voor jongeren moeilijk om producten op een consistente manier met elkaar te vergelijken.

⁵⁰ [Nutri-Score | FOD Volksgezondheid](#)

⁵¹ Fresán, U., & Sabaté, J. (2019). Vegetarian diets: Planetary health and its alignment with human health. *Advances in Nutrition*, 10; S380-S388.

⁵² [Wat is de Green-score? | Colruyt](#)

Stimuleer supermarkten en andere verkooppunten om duurzame en gezonde producten zichtbaar en aantrekkelijk te positioneren via promoties en schaplocatie ('nudging').

Het huidige Vlaams voedselbeleid legt de verantwoordelijkheid nog te vaak bij het individu. Het vertrekt vanuit de veronderstelling dat consumenten vanzelf gezondere en duurzamere keuzes zullen maken wanneer ze voldoende informatie krijgen⁵³. Die aanpak gaat voorbij aan een belangrijk inzicht: mensen weten vaak wel wat de moreel beste keuze is, maar de context waarin ze wordt gemaakt en het persoonlijke voordeel op korte termijn bepalen de keuze sterk. **Een aankoopbeslissing in de supermarkt of aan het buffet is met andere woorden zelden een puur rationele afweging.** Opvallende kassaplaatsingen, tijdelijke prijsacties, promoties, eindrekken en reclamecampagnes die vaak minder gezonde of minder duurzame producten in de kijker zetten, sturen consumenten nu al voortdurend. Stel jongeren dan ook niet louter verantwoordelijk voor voortdurende zelfcontrole: de omgeving waarin ze keuzes maken, inclusief marketing en reclame, moet hen ondersteunen om gezonde en duurzame keuzes te maken.

Onderzoek naar de eiwittransitie toont aan dat **aanpassingen aan de omgeving vaak effectiever zijn dan louter sensibilisering of informatiecampagnes**⁵⁴. Nudges, zoals gezonde en plantaardige producten prominenter plaatsen, plantaardige opties automatisch als standaardkeuze aanbieden of het keuzegemak vergroten, leiden aantoonbaar tot duurzamere voedselkeuzes. Niet de individuele motivatie, maar de manier waarop keuzes worden gepresenteerd blijkt vaak doorslaggevend.

Diezelfde logica geldt voor supermarkten, horeca, automaten en andere verkooppunten. Schaplocatie, promoties, prijsacties en standaardopties bepalen mee welke producten consumenten als aantrekkelijk, vanzelfsprekend of voordelig ervaren. **Zolang gezonde en duurzame producten minder zichtbaar en minder actief gepromoot worden dan minder gezonde alternatieven, blijft de gezonde keuze de moeilijkste keuze.**

Daarom vragen we dat het beleid naast sensibilisering ook actief inzet op de voedselomgeving. Stimuleer supermarkten en andere verkooppunten om gezonde en duurzame producten een prominente plaats te geven via schaplocatie, prijsacties, promoties en standaardkeuzes. Zo wordt de overstap naar duurzamere en gezondere voeding niet langer een individuele inspanning, maar een vanzelfsprekend onderdeel van de omgeving waarin jongeren hun keuzes maken.

⁵³ Van der Lint, K. (2021). Van een dierlijk naar een plantaardig voedingspatroon: Kwalitatief onderzoek naar de hindernissen die men ervaart bij de overstap van een dierlijk naar een plantaardig voedingspatroon [Masterproef]. Universiteit Gent.

⁵⁴ Siegrist, M., Michel, F., & Hartmann, C. (2024). The shift from meat to plant-based proteins: consumers and public policy. *Current Opinion in Food Science*, 58, 101182. <https://doi.org/10.1016/j.cofs.2024.101182>

Veranker voedseleducatie in de leerplannen en versterk voedselgeletterdheid en mediawijsheid zodat jongeren gezonde en duurzame voedingskeuzes leren maken.

Jongeren krijgen vandaag boodschappen over voeding uit een veelheid aan bronnen, maar beschikken niet altijd over de nodige kennis om die informatie correct te beoordelen. Uit [onze bevraging](#) blijkt dat slechts een minderheid van kinderen en jongeren (15%) vindt dat ze voldoende informatie krijgen over de relatie tussen voeding, gezondheid en klimaat. Velen twijfelen of plantaardige voeding wel voldoende eiwitten, energie en voedingsstoffen bevat. Het is belangrijk dat jongeren voldoende kennis hebben over gezonde en duurzame voeding, aangezien effectieve voedseleducatie positieve gezondheidseffecten kan meebrengen⁵⁵. Onderzoek toont aan dat voedseleducatie op lagere scholen eetpatronen positief kan beïnvloeden door onder meer de voordelen van gezonde eetpatronen uit te leggen⁵⁶. Daarom is het belangrijk dat alle jongeren, ongeacht hun onderwijsniveau of achtergrond, toegang krijgen tot betrouwbare en wetenschappelijk onderbouwde informatie over voeding.

Voedselgeletterdheid gaat verder dan kennis alleen. Jongeren moeten ook de vaardigheden ontwikkelen om gezonde en duurzame keuzes in de praktijk om te zetten. Daarom vragen we om **in het onderwijs structureel aandacht te besteden aan voedingseducatie**⁵⁷, met ruimte voor thema's zoals gezonde en duurzame voeding, voedingslabels, budgetvriendelijk koken en praktische kookvaardigheden. Voeding mag daarbij geen losstaand thema zijn binnen één les of projectweek. Een geïntegreerde aanpak, waarbij voedseleducatie, het voedselaanbod op school, de schoolomgeving en de betrokkenheid van ouders en lokale partners elkaar versterken, werkt het effectiefst. Internationale ervaringen met de zogenaamde Whole School Food Approach⁵⁸ tonen aan dat een gedeelde schoolvisie rond gezonde en duurzame voeding kan bijdragen aan duurzamere veranderingen in eetgedrag.

Ook in opleidingen voor keuken- en cateringpersoneel moet gezondheid en duurzaamheid sterker aan bod komen, **zodat toekomstige professionals mee kunnen bouwen aan een gezonder voedingsaanbod** in scholen, ziekenhuizen, studentenrestaurants en jeugdverblijven. Zij spelen een cruciale rol in het realiseren van gezonde en duurzame maaltijden en moeten voldoende ondersteuning krijgen om die transitie waar te maken. Daarbij moet aandacht gaan naar de verschillende dimensies van duurzaamheid, waaronder ook het belang van lokaal en seizoensgebonden geproduceerde voeding⁵⁹.

Voedselgeletterdheid ontwikkel je niet alleen op school. **Ook in het jeugdwerk doen jongeren belangrijke (en vaak hun eerste) voedselvaardigheden op**, bijvoorbeeld wanneer zij op kamp koken voor een groep. Daarom vragen we om voedselkennis en -vaardigheden ook te versterken via kadervorming, door jeugdorganisaties en praktische ondersteuning⁶⁰ voor kookploegen en jeugdverblijven te blijven financieren en ontwikkelen.

⁵⁵ Young, I., Waddell, L., Harding, S., Greig, J., Mascarenhas, M., Sivaramalingam, B., Pham, M. T., & Papadopoulos, A. (2015). A systematic review and meta-analysis of the effectiveness of food safety education interventions for consumers in developed countries. <https://link.springer.com/article/10.1186/s12889-015-2171-x>

⁵⁶ Jung, T., Huang, J., Eagan, L., & Oldenburg, D. (2019). Influence of school-based nutrition education program on healthy eating literacy and healthy food choice among primary school children. <https://doi.org/10.1080/14635240.2018.1552177>

⁵⁷ Verschillende organisaties ontwikkelden daarvoor al kwaliteitsvol lesmateriaal. Zo biedt [Djapo](#) educatieve pakketten rond voeding, eerlijke handel, voedselverspilling en duurzaamheid. Die bestaande expertise kan een belangrijke bouwsteen vormen voor een sterker voedingseducatief beleid.

⁵⁸ Vidal, I., Beelen, K., Smets, A., Rut, M., Piirilu, E., Diez, J., & Franco, M. [The Whole School Food Approach: A European framework and implementation to promote healthy and sustainable school food systems](#). Preventive Medicine, 202 (2026) 108440.

⁵⁹ "Zo is een avocado wel gezond, maar draagt die niet bij aan een goede ecologische voetafdruk" – Justine Arkens, voorzitter Groene Kring, als opmerking bij het nalezen van dit advies.

⁶⁰ Goede praktijken zoals [Appeltje-Eitje](#) tonen het potentieel van praktijkgerichte voedseleducatie binnen het jeugdwerk. Verdere investeringen in de ontwikkeling, verspreiding en opschaling van dergelijke methodieken kunnen bijdragen aan een bredere versterking van voedselgeletterdheid en duurzame voedingsvaardigheden bij jongeren.

Dat potentieel wordt vandaag al benut door verschillende jeugdorganisaties. Zo ontwikkelde onder andere KSA, FOS Open Scouting, Globelink, Karavaan, JNM, KLJ, Bouworde, Nature en Kazou een duurzaamheidsbeleid met concrete richtlijnen rond voeding. Via praktische hulpmiddelen zoals kampmenu's, aandacht voor plantaardige voeding en korte keten leren jongeren niet alleen koken voor een groep, maar maken ze ook kennis met de verbanden tussen voeding, gezondheid en duurzaamheid. Dergelijke initiatieven zorgen er mee voor dat jongeren hun motivatie voor gezonde en duurzame voeding kunnen omzetten in concrete keuzes in de praktijk.

Tegelijk speelt de digitale informatieomgeving een steeds grotere rol in de voedingskeuzes van jongeren. Via sociale media worden zij dagelijks geconfronteerd met voedingsadvies, gezondheidsclaims, dieetrends en productaanbevelingen van fitfluencers, foodfluencers en andere online contentmakers. **De huidige proteïne hype toont hoe snel bepaalde voedingsboodschappen zich kunnen verspreiden.** Die informatie is niet altijd wetenschappelijk onderbouwd en gaat vaak gepaard met commerciële belangen of gesponsorde inhoud⁶¹. Daarom moet **mediawijsheid een volwaardig onderdeel vormen van voedselgeletterdheid.** Daarbij is het ook cruciaal om jongeren kritisch te leren omgaan met reclame en marketingclaims over gezondheid⁶².

De verantwoordelijkheid voor voedselgeletterdheid mogen we bovendien niet uitsluitend bij jongeren of scholen leggen. Ook socialemediaplatformen, influencers, nieuwsmedia, voedingsbedrijven en overheden dragen verantwoordelijkheid voor de informatieomgeving waarin jongeren opgroeien⁶³. Daarom vragen we een geïntegreerde aanpak die inzet op voedingseducatie, mediawijsheid en transparantie rond commerciële beïnvloeding. **Voedingseducatie moet vertrekken vanuit gezondheid, welzijn en duurzaamheid, niet vanuit gewicht, uiterlijk of schoonheidsidealen.** Aandacht voor zelfbeeld, eetstoornissen en de impact van sociale media op voedingsgedrag is daarbij essentieel. Zo versterken we niet alleen de kennis van jongeren, maar ook hun weerbaarheid tegenover misleidende informatie en commerciële druk.

⁶¹ Qutteina, Y., Hallez, L., Decorte, P., De Backer, C., & Smits, T. (2026). Who sends the message matters: social media messengers and adolescent eating. *Frontiers in Nutrition*.

⁶² Interview met diëtisten Michaël en Evelyne.

⁶³ Qutteina, Y., Hallez, L., Raedschelders, M., De Backer, C., & Smits, T. (2022). Food for teens: how social media is associated with adolescent eating outcomes. *Public Health Nutrition*, 25(2), 290-302.

www.vlaamsejeugdraad.be